

CSENDŐRSÉGI LAPOK

Szerkeszti és kiadja a M. kir. Csendőrségi Zsebkönyv szerkesztő-bizottsága.

ELŐFIZETÉSI ÁRA: Félévre — — 6 korona.	Megjelenik	SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
Egész évre 12 korona. Negyedévre 3 korona.	minden vasárnap.	Budapest, IV. Egyetem-utóza 4 sz.

A közrendészet és a nyomozási eljárás.

Irta: *Némethy Ferenc* csendőrszázados.

VIII.

A nyomozás mikénti foganatosítására szolgáljon alábbi példa:

A járór X. községnek Z. község felé eső határan augusztus hó 7-ikén reggeli 4 órakor hullára akad, mely sebekkel van elboritva.

A járór a hullát megvizsgálja, de eredeti helyzetében hagyja; megfigyeli a hulla melegségét, merevségét, szagát, a légköri viszonyokat; átvizsgálja a hulla ruhadarabjait, hogy a netán ott található iratokból a személyazonosság megállapíthatassék; megvizsgálja a hullán lévő sérüléseket, összehasonlítja a sebeket, vajjon egy vagy pedig különféle eszközökkel ejtettek-e; megvizsgálja a hulla közvetlen környékét, ha módjában van azt lefényképezeti, ha nem, úgy vázlatot készít, feljegyzi magának mit, hogyan látott, aztán gondoskodik a hulla megőrzéséről, azt letakartatja, hogy esőtől, hőtől, portól, a naptól megóvassék.

Nagyon természetes, ha a hullának látszó egyénen még életjelek mutatkoznának, akkor gondoskodni kell annak beszállításáról és orvosi segélyről, hogy az életnek megmentessék, vagy legalább is eszméletre téríttessék, hogy megtámadtatásának (esetleg öngyilkosságának) körülményeit elmondhassa.

A járórvezető ezután sürgőnyileg (küldőncz útján) jelentést tesz őrsparancsnokának, a járási hatóságnak és a legközelebbi bíróságnak és nyomban megindítja a tulajdonképeni nyomozást, adatgyűjtéseket eszközöl, megfigyel és kombinál.

A járási tisztviselő megérkezésekor ez, a vizsgálóbíró megérkezésekor emez veszi kezébe a nyomozás vezetését, a csendőrség pedig a vett meghagyásokat teljesíti.

A helyszíni felvétel eredményét — mint ezt már megjegyeztem, — a csendőr feljegyzi, nehogy később a nyomozás menetére fontos ténykörülmények feledésbe menjenek és hogy megállapítható legyen, hogy nem-e lett valami megváltoztatva addig is, míg a vizsgálóbizottság a helyszínre kiszállott, a mi sokszor napokat is igénybe vehet.

A helyszíni feljegyzéseknek a következőket kell tartalmazni: X. községnek Z. község felé eső határan, az N. . . -nek nevezett országtúró 40 lépésnyi távolságra, M. járás felőli oldalon, X. községtől mintegy két

kilométernyire, Z. községtől pedig mintegy öt kilométernyire egy ismeretlen hulla találatot K. V. és N. P. csendőrök által 1907. augusztus hó 7-ikén hajnali 4 órakor.

A hulla a földön hanyatt feküdt, fejfelé észak felé, lábai a térdben meg voltak hajolva. Haja borzolt, arca véres és össze van karmolva; ruhája tépett; jobbik kezében egy csomó füvet szorongat, melyet ügylátszik halálutásában szakított ki. Nadrágja zsebei ki vannak fordítva, pénz egyáltalán nem, csak egy kis zsebkész, kabátja zsebében pipája és dohányzacskója és egy skatula svédgyufa találatot.

A hely, hol a hulla fekszik, gyeplő, ott és az országoton friss lábnyomok látszanak, melyeknek rajza mellékelve van. A hullától 50 lépésnyire egy bokor tövében, mely 10 lépésnyire van az országtúró egy bot, ugyanitt egy kalap. A hulla körül tülekedés nyomai és vértócsák. A nyomok középnagyságúak és háromfelék. Egyik csizmára, másik kettő cipőre vall. Az éjjel esett, reggelre az idő fővőrsre és szelesre fordult.

A testen külsőleg a következő sérülések láthatók: az arcon karmolás, a nyakon mély szurásseb; a koponya betörve, helyenkint látszik az agyvelő, a hulla még nincs egészen kihűlve. Ruházata áll: egy fekete nemezkalapból, mely közelében találatot és az övé lehet; a kalap belsejében a kalapgyár jegye: Faragó, Temesvár. Kabát, róla elől két gomb leszakítva. Mellény, nadrág, cipő. Ezután a hulla leírása következik, különös tekintettel az ismertető jelekre.

A csendőrnek első sorban azt kell megállapítani, kiesoda lehet a talált emberi hulla. Evégből követi a helyszínre vezető és onnét elvezető nyomokat, lakott hely irányában, mindaddig, míg csak felvilágosítást nem kap a hulla kilétéről. Az emberek kíváncsiságból meg fogják nézni a hullát s talán akad köztük valaki, a ki felismeri. Ha nem, úgy kutatni kell, ki hiányzik a környékről, a hulla fényképét fel kell mutatni és ha lehet újságokban is közzétenni. Ha már most az orvosi boncolás kétségtelenül gyilkosságot állapított meg s a bonczjegyzőkönyv alapján bővebbi adatok állnak rendelkezésre, akkor már kombinálni lehet.

Ezeknek eredménye lehet a következő: A halált elvezetés okozta. A karmolás és próbált sebhelyek dula-kodásra mutatnak, melyek a halált megelőzték. A sebek kétféle eszközzel ejtettek, a nyakon levő szurt seb kés-sel, a fején levő doronggal, bottal vagy hasonló szer-

számmal. A tettesek ketten vagy hárman lehetnek s a halál reggel 2— $\frac{1}{4}$ órákor következhetett be. A meggyilkolt védhette magát s karjait használta. A gyilkosok ketten lehetnek, egyik csizmában, másik cipőben. A nyomok után ítélve, az egyik magas, a másik alacsony termetű. Valószínűleg munkások lehetnek vagy vándorlók, mert mindkét lábbeli rongyos volt. A meggyilkolt jó módú egyének látszik és mintfog nála pénz nem találtatott, valószínű hogy rablógyilkosság esete forog fenn . . . A helyszínén talált bot és kalap a meggyilkolté lehet, mert nem valószínű, hogy azt a tettesek hagyták volna ott. Tettesek gyalog voltak és az országotan távoztak, de jöhettek kocsin is, azonban ennek nyoma a poros országotan elenyészett.

Ezek szerint s ezek alapján a következő irányban eszközölnöd a nyomozás:

Miután feltevés szerint a gyilkosok csavargók vagy cigányok voltak, a nyomozásnál tekintetbe kell venni, hogy vándorló, csavargó, cigány vagy rovott multu fordult-e meg a környéken s ha igen, mikor, hányan voltak, honnan jöttek és hová mentek azok?

A helyszínéhez vezető s onnét elvezető utakba eső tanyák, magános házak; csárdák, telepek, rejtkehelyeket át kell kutatni s a megfigyelést a szomszédos vidékekre is ki kell terjeszteni.

A hírszerzésnek teljes erővel kell történnie és evégből a járőrök minden irányba szétküldendők lesznek.

Miután rablógyilkosság esete látszik fenforogni, ha már a meggyilkolt személyazonossága ismeretes, a nyomozás két irányban lesz vezetendő: a személy- és az elrabolt tárgyak kézrekerítése végett.

Rablógyilkosságot ritkán fog kezdő gonosztévő elkövetni, a tettet tehát első sorban a rovott multuak közt kell keresni, még pedig nemcsak az örskörletben lakó gonosztévők lehetnek a tettesek, hanem a szomszédos örskörletben lakó vagy utazó gonosztévők is. A gonosztévőkről vezetett előjegyzések bizonyos támpontokat fognak szolgáltatni, de szükséges lesz a nyomozást szélesebb körben is folytatni és evégből nemcsak a szomszédos örsököt, hanem a városi rendőrhatalóságokat és ha ez szükséges, a fővárosi rendőrkapitányságot is a nyomozás megindítása végett megkeresni, a mit különben minden egyes oly esetben tanácsos megtenni, a midőn vélelmezhető, hogy a tettes a fővárost választotta rejtkehelyül, melynek sokaságában ösztönszerűleg keres feledést, szórakozást és menekvést. Nagyobb-szabású esetekben a külföld értesítése is elengedhetlen, mire nézve a tisztí alosztály hivatott intézkedni.

A közlést mindig lehetőleg röviden, de értelmesen kell megfogalmazni.

Igy pl. ha a talált hulla személyazonossága ismeretlen, a közlés tartalma a következő lehet: Ma reggel hét órákor, itt és itt, ilyen meg ilyen körülmények közt s állapotban ismeretlen hulla találtatott, kinek személyleírása ez meg ez. Egyéb adat nincs.

Fényképét hacsak lehetséges, mellékelni kell.

A nyomozás közvetlen célja az ismeretlen meggyilkolt személyazonosságának megállapítása, hozzátartozóinak értesítése, a nyomozás tulajdonképeni célja pedig a gyilkosság kiderítése.

Miután nyomozandó tárgy egyelőre nincsen, a személyeket kell keresni, kik a nyomozandó bünténynevel nexusba hozhatók, tehát a rovottmultu egyéneket, csavargokat, de mindazokat, kik a gyilkosság elkövetése idejében, annak helye közelségében elhaladtak, ott tartózkodtak, dolgoztak stb.

Gyanusak lehetnek tehát a csavargók, a helyszíne körül járt egyének, különösen azok, kiknek ruhája szakadozott, véres, kiknek arcán, kezén stb. sebhelyek vannak.

A gyanusított ruháján, testén, a nála talált tárgyakon talált véryomokat, foltokat különös tekintetre kell érdemesíteni, de nem szabad a dolgot elhamarkodni, mert azon körülmény, hogy a vérfoltoknak látszó nyom tényleg embervér-e, főleg ha az már beszáradt, nehezen, sokszor csak gyegvizsgálat után állapítható meg.

Emellett figyelembe kell venni a gyanusított védekezését is, ki többnyire azt állítja, hogy megvágta magát, orra vére folyt el, állatot ölt stb.

Minden gyanus csavargó, vándor, koldus, rovottmultu, hacsak erre elegendő adatok állnak rendelkezésre, előállítandók és csak kellő igazolás után bocsájtandók szabadon.

Emellett a tanuk kikérdezését szakadatlanul folytatni kell s ezen a révén X-től esetleg megtudhatjuk, hogy ő éjjel két óra tájt látott egy bottal menő csizmás embert az országotan Y. község felé haladni.

K. . . y községből lakostól pedig megtudjuk, hogy reggel három óra fele egy kocsi látott Z. felé haladni, melyre zöldség volt rakva; a kocsin Y. felől jöhetett, rajta két férfi és egy nő ült.

A kiküldött járőrök is a szomszéd községekben nyomozva, hírel hozzák, hogy Y. községből N. N. hiányzik, kinek személyleírása egyezik a meggyilkoltéval. Ezen egyén disznókat ment vásárolni Z. községbe s nála 100—120 korona volt.

A helyszínére hozott tanuk a meggyilkoltban tényleg felismerik N. N. z. . .-i lakost.

Erre keresni fogjuk a kocsit a rajtaülőkkel, kiket K. látott és ha a gyilkosság helyétől nem messze felledezzük a kocsinyomokat, akkor már nyomra akadunk, mely kiinduló pontja lesz az eljárásnak.

Természetes, hogy a fenti példa csak elméleti példa lévén, egy valóban előttünk álló nyomozás lefolyásától eltérő képet mutat, és nem is arra való, hogy azt mindenben utánozni is kellene. A cikksorozatomban írtak csak arra szolgálnak, hogy a nyomozó csendőr nyomozási erzéke kifejlesztessék, a csendőr kombináló képessége felébresztessék és hogy szakbeli dolgozatokat olvasva, látókörre tájuljon, maga pedig az önálló cselekvésre szoktattassék.

Ne feledjék olvasóim, hogy az elmélet szürke ugyan.

de elmélet nélkül nincs gyakorlati tudás és sok nyomozás csak azért eredménytelen, mert a nyomozó közege nem rendelkezik az alapvető ismeretekkel.

Szerelem-e vagy elvetemültség?

Írta: Hegedűs Gyula csendőrfőhadnagy.

Lapunk f. évi 12. számában közzétett I. pályázat nyertese.

(Vége.)

— Én is elmentem volna, szurja közbe Kalmár csendőr, mert nagy részvétellel tudok lenni az ilyen szerencsétlenek iránt. Na meg az ember népszerűségének sem árt, ha a nagyközönség látja, hogy együtt érez vele.

— Lehet, hogy igaza van, kedves Kalmár öcsém, de nekem a népszerűség hajhászása sohasem volt kenyerem. Meg akartam a temetésen jelenni, mert azt nézni és ott látni akartam.

— Hát a mint mondom, mihelyt megvirradt, felszerelünk s elindultunk. Sorba vettem azokat a házakat, hol azon egyének laktak, kik a meggyilkoltnál meg szoktak jelenni. Valami különösét egyiknél sem tapasztaltam. Az asszonyok a tyukokat etették, vagy az udvart separték, az emberek meg vagy készülöben voltak, vagy már munkára mentek. Az egyik háznál azonban, özv. Nemezz Jánosné házánál, valami megragadta a figyelmemet, s ez nem volt más, mint az, hogy az özevgy egyetlen fia tiszta gatyába öltözve a kis kapuban állt, fogai közt egy makra pipát szorongatva. Hol a jobb, hol a bal szája szögletén egyszer-egyszer hegyeset köpve, a nélkül, hogy a pipa csutorát fogai közül kieresztené.

Középtermetű, mintegy 20—22 éves, se nem szép, se nem csunya legény, olyan a minő minden faluban tucizat számra van. Szó nélkül elhaladtunk mellette. Én őt, ő pedig minket nézett a nélkül azonban, hogy bennünket észre vett volna, legalább azzal, hogy nem köszöntött bennünket, annak látszott kifejezést adni.

Az udvaron egy töpörödött anyóka dolgozgatott, míg hátrább a trágyadombon egy csomó tyúk kaparászott. Ezekután, minthogy már 9 óra körül járt, a pihenő-szobába tértünk, hol megreggeliztünk. A velem volt csendőr arcából az unalom, a fáradtság, de meg a bosszúság kifejezéseit olvastam ki. Sajnáltam, mert azt hitte, hogy minden czél nélkül járunk-kelünk, de vele nem közöltem semmit, mert az a természetemben rejlett, hogy munka közben szótalan, csaknem mogorva voltam, de minek is feosegtem volna; mert ha feltevéseim, következtetéseim, bár hiszen mindnyájan emberek vagyunk s így tévedhetünk, nem válnak be, a kudarc nem vált volna előljárói tekintélyemnek valami nagy gyarapítására.

Közlegyven a 10 óra fegyverzetemet, s szerelvényemet járőr társam felügyelésére bízva, magam a temetésre mentem.

Nem tudom, hogy a temetés szertartása miként folyt le, azt sem tudom, hogy mester uram miként bucsuz-

tatta a boldogultat, mert a közönséget figyeltem. Nézem, de nem láttam, azaz láttam. Láttam, hogy nincs ott az, kire a gyunamat alapítottam. Midőn a halottat elszállították, visszamentem járórtársamhoz s felszerelve két községi esküdtellel elindultunk özv. Nemezz Jánosné házához. A legény még mindig a tiszta gatyában parádezott s a szobában az asztal mellett ülve erősen szívtá a már ismert makrapipát. A mint megpillantott, az asztal mellett felállt, miközben észrevettem, hogy emelkedés alkalmával jobb kezével az asztal lapját görcsösen megfogta, s arczán egy pillanatnyi boru lenggett át.

— Adj Isten, János! köszöntöttem be.

— Fogadj Isten! Miben lehetek szolgálataukra a csendőr uraknak válaszolá.

— Pár kérdést szeretnék magához intézni, János barátom, — mondtam.

— Állok parancsolatjára — felelé a legnagyobb készséggel.

— Hát nézze, János, ebben a nagy munkaidőben minden épkézláb ember a mezőn foglalkozik. Mondja, miért van maga itthon — kérdeztem tőle.

— Erre a kérdésre csak annak tartoznám feleletet adni, a kinek a kényeret enném, minthogy pedig magam keresem kényeremet, senkinek s így a csendőr uraknak sincs semmi közük hozzá — beveskedett.

— Jó jó, János, hiszen nem is azért kérdezem én, mintha kíváncsi volnék, hanem nekem azt tudni kell.

— Ha kell, bát akkor tudja meg, de én meg nem mondom — hetvenkedett.

— Hm, látom, hogy maga kemény legény. Erre a kérdésemre nem válaszol, de azt csak megmondja, hogy miért van rajta tiszta ing, meg gatyá?

— Azért, mert felvettem — adta foghegyről a feleletet!

— Okosan beszél. Felvette! Azt látom, de miért vette fel? Azt mondja meg. Hiszen még csak péntek van. Ilyen jóra való munkás ember, pedig mint a milyennek magát mondják, egész héten át dolgozik, s csak vasárnap ér rá tisztát venni, adtam fel neki a kereszt kérdést.

— Akkor veszek, ha akarok. Hát a szegény embernek még tiszta gunyában sem szabad járni? Már az is szemet szur, ha az ember tiszta gatyát vesz magára — méltatlankodott.

A legény arczáról s nyegleségéről láttam, hogy helyes nyomon járok, mert az ember természetében rejlik, hogy ha valamely bűn nyomja a lelkét, azt igyekszik leplezni, vagy nyugodtságot erőszakol magára, vagy a méltatlanul sértettet játsza, de sem a nyugodtság, sem az önérzet felzudulása nem természetes. Ácsap a természetes lelki állapot határain s az egyébként szelid lelkű embert nem ritkán nyerssé, durvává, az erőszak maghunyászkodóvá teszi.

Látván ezen lelki tusát, a legényt felszólítottam, hogy szennyes ingét és gatyáját adja elő, de azt válaszolta:

— Adja a fene, ha őrmester úr annyira kíváncsi rá, keresse meg.

— Ezek szerint ön megtagadja a tárgyak előadását? kérdeztem.

— Úgy látszik — felelé.

— Tehát kijelentem önnek, mondtam, hogy a ruhadarabok előkerítése végett házkutatást fogok tartani s egyben felszólítottam, hogy a házkutatásnál jelen legyen. Ezt azonban megtagadta. Így egyik szomszédját hívatam át, hogy őt képviselje, mert a házban más hon nem volt. Mielőtt azonban a házkutatáshoz fogtunk volna, a legényt motoztatam meg; ennek megtörténte után egyik esküdt hátrahagyásával a második csendőrré bízam, magam pedig a másik esküdtel előbb a könyhát, kamrárt, majd a pádlást, végül az istállót kutattam át. Noha nem maradt egyetlen tárgy sem a helyén, megnéztem tüzetesen a legkisebb zugot is, másfél órai erős munka után még mindig eredménytelenül dolgoztam. Átkutattam már a kertet és az udvarnak egy részét is, hogy nem találók-e valahol friss földhányás nyomot, de sehol semmi. Végre az istálló mellett összehalmozott trágya dombra esett a tekintetem. Felmentem rá, s noha nem láttam semmi nyomát, hogy tényleg volna a háznál, mégis azt tapasztaltam, hogy a teteje frissen van hányva. Villát hoztattam az esküdttel, s megkértem, hogy hánnya le a tetejét. A trágya lentebb is olyan laza volt, mint főlül. Csak tovább, tovább, sürgettem az esküdtet, s alig hánnya le a trágyát mintegy másfél láb mélységre, megakadt a villa...

— Két perc sem telt bele, már bent voltam a szobában a véres inggel és gatyával. Felmutattam Nemeze Jánosnak. Halálra vált az arca. A még előbb sugár egyes alak megroskadt; szeméit lesütötte, de nem szólt egy szót sem, de nem is kérdeztem. A törvény névében foglyom! jelentettem ki neki s ezek után a második csendőrrrel megbilincseltettem. Míg ezzel s a véres ruha összehasonmogatásával elkészültünk, megérkezett a legény anyja.

— Adjon Isten jó napot! — szavakkal nyitott be az ajtón.

— Hogy az ördög vitt volna el, vén banya, ép most kell jönnöd, gondoltam magamban. De hogy is ne bosszankodtam volna. Mert ha van része a dologban, később is rendelkezésre állhatott volna, ha pedig nincs, hogy vigyem el tőle egyetlen fiát, a nélkül, hogy fájdalmat ne okozzak neki? Mit volt mit tenni, beszélgetésbe kezdtem vele.

— Honnan, honnan néni?

— Annak a szegény embernek a temetésén voltam. Majd kirittam a szememet, de meg is érdemli szegény. Áldott jó szíve volt. Akár mikor hozzá mentem kérni, mindig kisegített. Bizony, ha ő nem segített volna, nem tudom, hogy neveltem volna fel szegény özvegy asszony létemre gyermekeimet. Hanem akárhí ölte is meg, megérdemli, hogy felakasszák — dőlt a szóáradat ajkán.

— Édes anyám ne beszéljen tovább, ne kívánja kend, mert én tettem. Én vagyok a gyilkos — szólt közbe a fia, a tettes.

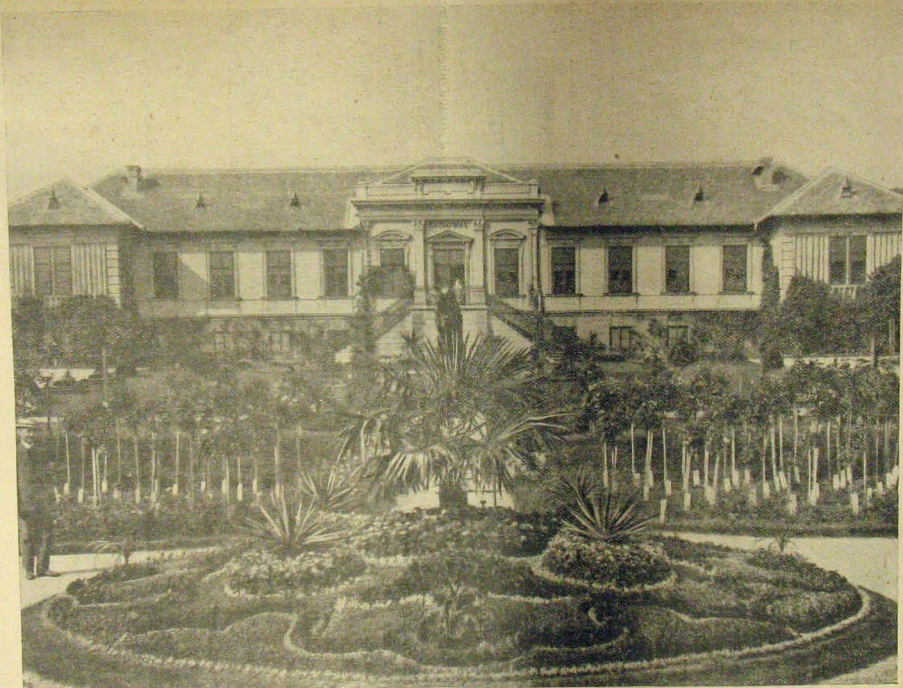
— Egy velőt rázó sikoltás és a szegény anya egy tompa zuhanással a földre esett. Mellette hagytam az egyik esküdtet, az elfogott legénynek pedig kijelölve a kövendő utat a község házához mentünk. Még úgyszólván be sem értünk a szobába, a tettes felém fordult, s azt mondta: — Vallani akarok, őrmester úr!

— Nem vallatok én Nemeze, hanem csak kérdezek, s felszólítom, hogy mondja el a történeteket.

— Inge ujjával végig törülve verejtékes homokát, lázas el-el csukló hangon, mintegy magának el kezdett beszélni:

— Nem vagyok én, oka tulajdonképen semmink. Az asszony. Azt verje meg az Isten! mert ha utamba nem kerül becületlen ember maradok egész életemre. De megismerkedtem vele s azóta azt csinált velem, a mit akart. Édes anyám, az Isten áldja meg, még a földet is a havá lép, gondosan nevelt. Félteve őrzött minden rossztól. Részben ez talán az oka, hogy nem úgy, mint a többi legény, még legény kora elején megismeri az élet örömeit, ép azt mind nem ismertem s midőn megízleltem, pusztuláson is okozta. Az ősszel kukoricázás alkalmával, náluk dolgoztam. Egyik holdvilágos este a férje, édes anyám, ő és én együtt fosztottuk a tengerit. A két öreg, t. i. anyám és az asszony férje elalmodvány, aludni mentek. Mi ketten tovább dolgoztunk. Hogy és mint kezdődött, azt már nem tudom, de akkor este s tőle ismertem meg az asszonyi ölelést az asszonyi csókot. Ezután gyakran, csaknem minden este felkerest az istállómban, hol hálni szoktam. Sokszor elfogott a rettegés és a szegényérzet. Rettegtem érte s resteltem magamat, hogy férjét az derék embert ily galádul megcsaljuk. Mindezeket közöltem is vele, de ő kacagva háriotta el a gallyaimat, biztosított, hogy férje nem fog bűnös viszonyunkra rájönni, mert gondoskodik róla, hogy álmát itáliba kevert porral mélyebbé tegye.

— Később házasságról álmodoztunk, illetve ő helyzete kilátása, hogy ha férje meghal, feleségül jön hozzám. A gondolattal megbarátkoztam. Egy idő múlva arról kezdett panaszkodni, hogy teher neki a férjével való élet. Borzad a csókjától, undorodik az öleléstől. Sirva kért, hogy szabadítsam meg tőle. Indítványoztam, hogy menjünk el, a hol bennünket senki sem ismer s két kezem munkájával becületesen eltartom. Lebeszél, hogy minek hagynánk itt az ő fele házát, földjét, rétjét, mely megér 10,000 koronát, melyeknek a másik fele is az övé lesz, ha férje meghal. Csak a halál megjelénését kell siettetni suttogta fülembe. Visszaborzadtam ennek mellé csak a gondolatától is, sőt meg is dorgáltam, de ezután sem mult el találkozásunk a nélkül, hogy mindezt szóba ne hozta volna s megvallja az igazat, midőn megígérte, hogy a fél vagyont rám iratja, a gondolat kezdett előttem megszokott lenni, de hogy is ne, összehasonlítván a mostani szegénységemet a jó-

A nagy virágágy az igazgatósági épület előtt.

A budapesti kertészeti tanintézetből.

létel, melyre kilátásom volt, megtántorodtam. Később kezdtek lesni az alkalmat, hogy gyalázatos tervünket végre hajtsuk, de nem jött. Végre szerdán éjjel felkeresett s közölte, hogy férje egyedül kiment kaszálni s ösztönözött, hogy most van a legjobb alkalom tettünk kivitelére.

— Elérkezvén a cselekvés ideje, a tett kivitelétől visszariadtam s kértem, hogy maradjunk meg a mostani viszonyunkban s várjuk meg férjének természetes halálát, de erre el kezdett sirni. Szemrehányásokat tett, hogy ő földalozta értem nyugalmát, becsületét. Ő szerelmében mindenre kész, hogy én őt nem szeretem igazán, mert ha szeretném, igyekezném őt minden áron magamévá tenni. Midőn szerelméről biztosítottam, pipogyanak, gyávának nevezett s azzal távozott, hogy ha nem cselekszem, többé nem találkozunk s férjét rábíra, hogy tartozásunkért házunkat árvereztesse el. Mit bántam volna én, ha tönkre tesz is bennünket, de hogy őt el találom veszteni, megremettettem. Éjfél után két óra körül magamhoz véve kaszámat elindultam. Kierkezve a szőlőbe, a férjének segítségemet felajánlottam, mit az, mint máskor is, szívesen fogadott s még három óra előtt hozzá fogtunk a munkához. Most már kevés mondani valóm van.

— Ő kaszált elől, én utána. Sokszor kaszáltam már napokon keresztül, de még úgy soh'sem izzadtam meg, mint akkor. Egyik pillanatban elöntött a forróság, másikkban a hideg rázott, a kasza remegett a kezemben. Ezt, illetőleg, hogy a munka nem jól megy, István bácsi észre vette, de midőn okát kérdezte, azt mondtam, azt hazudtam, hogy új kaszám van, nem szoktam még meg. Erre elkérte tőlem a kaszát, hogy kipróbálja, míg én az ő kaszájával dolgoztam volna, de azzal sem tudtam. Többször felemeltem a kaszát, hogy lesujtsak vele, a másik pillanatban pedig térdre akartam előtte borulni, hogy mindent megvalljak neki s bocsánatát kérjem, de ugyanazon pillanatban eszembe jutott, hogy ha nem végzek vele, elvesztem a nőt, ki nekem üdvöm, boldogságom, mindenem volt. Végre győzött a rossz s lesujtottam.

— Hogy miként kerültem haza eddig sem tudom.

— Míg a legény beszédének végére ért, azalatt elküldöttem az özvegyért. A legény épen bemondásának végére ért, midőn az ablakon kitekiutva a nő közeledtét láttam. A legényt a másod csendőrrrel az ajtó mögé állítottam, úgy hogy midőn az ajtón belépett azt nem láthatta. A mint bejött, közöltem vele, hogy meg van a tettes. Láthatólag örömmel vette a hírt s élénken mondta, hogy szeretné tudni kicsoda. Áthatóan a szeme közé néztem, de szemhéja meg nem rezzett, egy aroczizma sem rándult meg.

— A tettes, mondtam hangsúlyozva s szünetet tartva — Nemez János, ki az ön felbujtására ölte meg az urát.

Mintha pörölylyel ütötték volna homlokon, megtántorodott.

— Az nem igaz, hiszen nem hallotta senki, mit beszélünk, azt sem látta senki, mikor... de itt észre vette, hogy elszólta magát, s többé nem lehetett belőle kivenni egy szót sem. Nem tudom, hogy a költők által istenített szerelem volt-e benne nagyobb, vagy az élvezet.

*

A mint elbeszélésének végére ért az öreg nyugalmazott őrmester, rácsukta a már kialudt pipájára a kupa-
kot, székéről felemelkedett s búcsuzás közben még azt mondta.

— Azt hiszem, hogy ezzel bebizonyítottam, kedves Kalmár öcsem, azt, hogy a földműveléshez is kell, ha nem is tudomány, de gyakorlat és szakismeret s mondhatom, hogy ha nem forgattam volna a kezemben kaszát, aligha vettem volna észre a tarlón a különbséget.

Hanem most már megyek. Adjon Isten jó éjszakát. Majd el is felejtettem. Igen. Az özvegy, illetőleg felbujtó 15 évet, áldozata, mert bizony a gyermek ember, kit a törvény értelmében tettesnek tekintünk, csak áldozat volt, 12 évet kapott a nagykanizsai esküdtszék verdikje alapján.

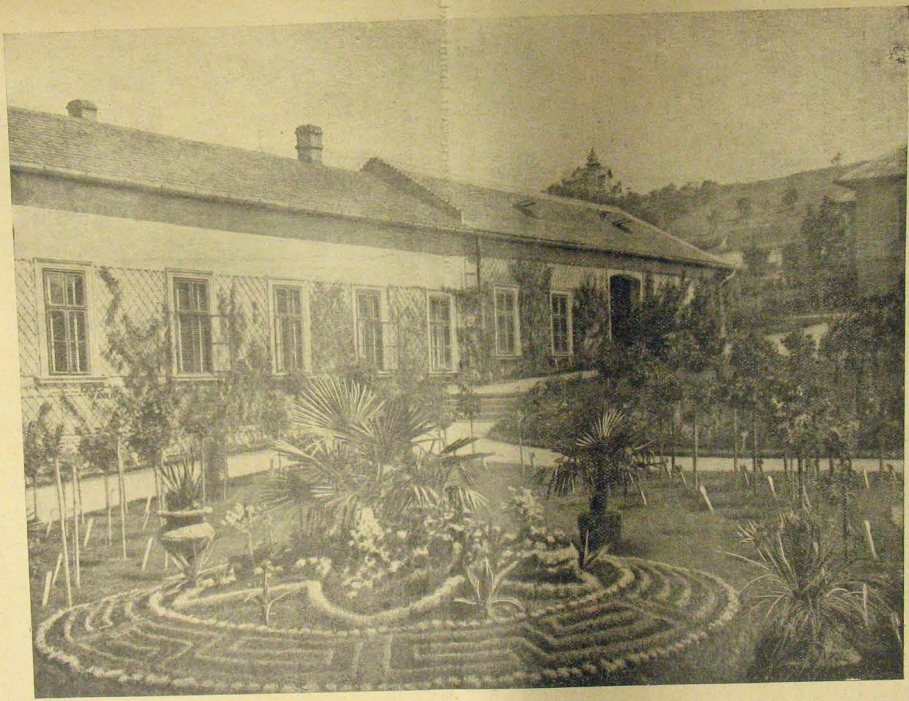
KÉPEINKHEZ.

A budapesti kertészeti tanintézet.

Egy nagyfontosságú és érdekes intézet a fővárosnak a kertészeti tanintézet, melyet mai képeinkben mutatunk be olvasóinknak. Az intézet a Gellérthegy déli lejtőjén a Ménesi-úton fekszik mintegy tizenkét hold területen. A hegy oldalán elterülő intézetet a Ménesi-út két részre osztja: egy felső és egy alsó részre. Az utóbbiban vannak az üvegházak és a gyümölcsös, az előbbiben az igazgatósági épület, a tanítási épületek, a tanulók lakásai, a gyűjtemény-tárak és dolgozó termek, valamint a park-szerűen berendezett arboratum és a legfelső részen a szőlő-telep. A tanulságos és mint látványosság is igen érdekes intézet, hétköznapi módon bárki által megtekinthető.

HIREK.

Egy bűnszövetkezet letartóztatása. Krassó-Szörény megye százküli járásában, a személy- és vagyonbiztonság már hosszabb idő óta veszélyeztetve volt. A tettesek oly ügyesen halmozták büntetendő cselekményeiket, hogy sokáig nem voltak leleplezhetők. A gonosztevők kinyomozásával az utóbbi időben *Gábosi Benjamin* őrmester bízott meg, kinek sikerült a főtettes Szász György, volt csendőr, zsenai lakos személyében kiderítenie, ki a szomszéd községekben lakó társaival egyetemben több rablójlikosságot, gyilkosságot, emberöltést, számtalan lopást, egy méhmagzatelhajtást és gyújtogatást követett el. A büntetendő cselekményeknek főbb esetei: a Kafka Mihály tinkovai lakoson elkövetett 7—8000 korona kárral is járt rablójlikosság. Dragina Trandafil tinkovai lakos megmérgezése, Morár Demeter csendőrnek Szilváshely községében történt meglöve-

Részlet a parkból s a tanulók lakása.
A budapesti kertészeti tanintézetből.

tése; a Beiersdorf és Biach kavaráni lakosok kárára egy wertheimsekreányi feltérőre után 3266 korona 95 fillér, a szákuili szolgabírói hivatalból ellopott pénzszekrény feltérőre után pedig 138 korona 70 fillér elkövetés; a Tinkova és Kavarán községek végén elkövetett két rendbeli rablás; Zsena községben elkövetett gyújtogatás s több rendbeli, mintegy 1284 korona kárértékű betöréses lopás. Ezeket kívül megállapították az is, hogy a bünszövetkezet a legközelebbi vásár alkalmával a lugosi selyemgyár pénztárának kirablását is tervezte. A bünszövetkezet vezetője 20 társával együtt elfogatván, a feltalált bűnjelekkel együtt a lugosi kir. ügyészségnek átadottak, 32 egyén pedig feljelentett.

Utonálló cigányok. Augusztus hó 15-én Forró, abaujmegei községben megtört bűncselekményével Mató Gusztáv abaujzántó cigány és három társa hat ináncsi parasztlégnyit a község utcáján, botokkal felfegyverkezve, megátmodtak és azokon sulyos sérüléseket ejtettek. *Forró Mihály* ez. örsvezető és *Bodnár János* csendőrből állott bucsuügyeleti járőr a megtámodott legények segélyére sietett, a cigányok azonban a csendőroket is megátmodták és azok közül Matók Gusztáv Bodnár csendőre egy botütést mért, mit ez egy a támadója ellen intézett és azt czonban talált szuronydoféssel hárított el. A támadók ily módon ártalmatlanná tette, a járőr által elfogattak.

Megsérült örsvezető. Besnyón *Szabó József* gödöllői örsbeli bucsuügyeleti szolgálatot teljesítő örsvezető augusztus hó 15-én délután 2—3 óra között, a mint a vasuti állomáson a felszállásra váró és a vágányokon tölögő, mintegy 3—400 főnyi tömeget járőrtársával visszatartani igyekezett, a berobogó vonat mozdonya elütötte. A mozdony dugatyuja dobja az örsvezetőn, ki az esés következtében az oldalán is sérülést szenvedett sulyos sérülést ejtett. A sérült örsvezetőt kórházba szállították.

Rablógyilkosság. Augusztus hó 11-én éjjel a Tatárszentgyörgy község határához tartozó Baracs pusztán *Hock Adolf* vándor gépész ismeretlen tettesek agyonütöttek és a többek között ezüst óráját és lánczát elrabolták. A tettesek utáni nyomozás folyamatban van.

Ellenszegülés. *Benedek József* ez. örsvezető és *Varró Lőrinc* csendőrből állott marosborgói örsbeli járőr augusztus hó 9-én este 8—9 óra között az Irvora havasrészen *Pável Toma*, *Pável Mária* és *Pável Juon* ellenszegülőkkel szemben kardot használt és *Pável Tomát* halálosan, *Pável Mária*t pedig sulyosan megsebesítette. *Pável Juon* elmenekült. Az ellenszegülők *Benedek József* ez. örsvezetőt könnyen megsebesítették. *Pável Toma* sérülései következtében augusztus hó 11-én meghalt.

KÜLÖNFÉLÉK.

A látóképesség. A látóképesség csökkenése általános felfogás szerint az öregedés első jele. A biográfusok számos esetet jegyeztek föl az 6-korból és újabb időkől, a melyben kiváló férfiak hosszú életkort értek el a nélkül, hogy a látóképésben kívül az öregséggel járó más testi fogyatkozásban szenvedtek volna. Mózes utolsó könyvében kívül, a melyben ez van: «Es Mózes százhusz éves volt, a mikor meghalt, a szeme nem volt homályos, az ereje nem rokkant meg», a kutatás olyan emberekre is talált, a kik a kor legvégsőbb határáig megtartották szemük ép látóképességét. Csodálatosképen ezek

az emberek kevés kivétellel mind az alsóbb rendű népfajokhoz tartoztak. Egyáltalán a tudomány már többször bebizonyította példákkel, hogy a hosszú életkor a vadembereknél összehasonlíthatatlanul gyakoribb, mint a kultúra embereinél. A «Popular Science Monthly» például egy szerezcsen asszony esetét említi, a ki ezerkilencszázhatvan Filadelfiában halt meg és a ki még élénken visszaemlékezett arra a napra, a melyen Valley-Forgban Washingtont látta. A rokoni azt mondták, hogy az asszony legalább is százharmizeztes lett. Állítólag még sok szerezcsen van a világon, a ki az 1818-iki csatában küzdött. Burton egy igen öreg szerezcsennel ismerkedett meg 1857-ben. Tizennyolcz évvel ezután Cameron ugyanezzel az emberrel találkozott, a ki úgy, mint azelőtt, teljes egészségben uralkodott törzse felett és külsőleg alig változott. Humbold Dél-Amerikából hasonló esetet jelentett. Mikor Limában tartózkodott, tanuja volt egy indiánus balálának, a ki száznegyvenöt éves volt. Csak százharmizeztes korában vesztette el látóképességét ez ember. Azelőtt naponként két-három mértföldet gyalogolt. Humbold beszéli még, hogy Dél-Amerikában és Mexikóban való öt évi tartózkodása idején soha sem látott testi fogyatkozásban szenvedő embert, még csak kancsalzeműt sem. Tschudi szerint az indiánusoknál a százharmizeztes életkor teljes testi épiséggel nem különös jelenség. A vegyes fajknál sokkal rosszabb a helyzet. A tropikus vidékeken letelepedett európaikról nem is szólva. A fogyatkozás nélküli aggkorok eleven példája Work David Amerikában. Az öreg úr százthéves és községében még mindig kiváló szerepet játszik. A látóképessége kifogástalan és testi ereje teljesen megvan. Azonban az ilyen hosszú életkorok, a melyek nem rokkantják meg az embert, mindjobban kevesbednek a kultúra embereinél.

Világító madarak. Az állatvilágban többféle állatot ismerünk, a melyeknek világító szervek van. Nem kell másra utalnunk, mint a Szent János-bogárra, melynek potroha éjjel tüzzszikraként világít. Legtöbb világító állat a tenger mélységében él vagy a felszínén. Ilyenek a rákok, a férgek és a halak között, valamint a legegyszerűbb kezdő lények között találunk. A tengeri utasok előtérig idő óta ismeretes, hogy alkonyat után vagy sötét éjjel szelcselen a tenger felszínre csillog, világít a rajta uszáló karosfejűektől, medúzáktól és egyéb parányi állatoktól. Ezt a világítást fluoreszcencia vagy foszforanyag okozza. Ettől a világító tüneménytől eltérő jelenséget észleltek néhány madarfajtan. Ugyanis néhány év előtt Brandes tanár két döglött madárfiókot kapott Ausztráliából kitömés végett, valamint a csőrükön lévő világító szervük megvizsgálására. Az illett madárkák a diszpintyóké közé tartoznak, tudományos nevük: *Poephilla mirabilis*. A csőrük tövében gömbölyű dudorodás van, mely még a kitömött példányokon is gyönyörű világoskék színt játszik, különösen ráeső fényben. Újabbban az illett madarakból Chun-Leipzig tanár néhány élő példányhoz jutott, melyeknél bővebben megfigyelhette az érdekes jelenséget. Szerinte a diszpintyókék csőre csak félhomályban fénylik, teljes sötétségben nem. Csupán a fiatal madárkának van meg ez a tulajdonságuk, öregeken nem találta meg a kék fényt lövelő dudorodásokat. Valószínű tehát, hogy a világító jelenség a fészkelés idejében képződik ki, még pedig azért, mivel az illett madárkák félhomályú barlangokban nevelődnek fel. A fényt tükröző dudorodások jelzik a fiatal madárkák helyeit a fészkekben. A táplálékot hozó szülők a barlang homályában nehezen találják meg fiókáikat, ha a világító csőrök nem jeleznek hollétüket. Az éhes

madárkák folyton ide-oda mozgatják csőrüket, mi által mint mozgó lámpácskák tűnnek fel a félhomályban, melyeket a barlangba repülő szülők könnyen észrevesznek és az eledelt a fénylő csőrnek át tudják adni.

Szerkesztői üzenetek.

Névtelen levelekre, továbbá a szolgálattal kapcsolatos kérdésekre a szerkesztőség nem válaszol.

Almásy esendőr. 1. A szükséges információt a szomszédságában levő polgári iskolában — ha felvilágosításért odafordul — megkapja. 2. Az új fegyverek kiosztása folyamatban van. 3. Kérdését jobban írja körül, mert nem értjük. 4. A létszámbányi, létszámú a szaporítást, hozzávetőleg 500 fő. 5. A csendőrségi nyugdíjtörvény revíziója folyamatban van. Úgy halljuk, hogy szövegművelés is van kilátás. A korozos zubbony már el van törölve. 6. Igen.

Várakozó. A kértetű ügyben a szerkesztőség választ nem adhat, mert ehhez mindkettőjük személyi és erkölcsi okmányaira lenne szükség, azok pedig rendelkezésünkre nem állanak; de meg az ily természetű dolgok megvilágítását hivatásunk körén kívül is áll.

P. S. esendőr. 1. Ha méltánylást érdemlő indokok forognak fenn, kérelmük bizonyára kedvező elintéztést is fog nyerni. Hogy a kérvény mennyi idő alatt nyer elintéztést, azt előre meghatározni nem lehet, mert az mindig az ügy természetétől függ. 2. A beérkező ügyek azonnal tárgyalás alá vétetnek.

F. S. esendőr. A P. S. esendőrnék küldött üzenetünk 1. pontja önkök is szól.

B. Október 1-én.

K. Cs. 1. Ha alkalmasak, míhelyt összes okmányaik beérkeznek, behivatnak. 2. Az új nyugdíjtörvény most készül, de annak részleteit, valamint hogy mikor lesz élethejeltemre, nem tudjuk. Úgy halljuk, hogy szövegművelés is pótájdíjmelvára is kilátás van.

Hortobágyi öreg zsanár. 1. A kívánt magasság 170 cm. 2. Kérdő havi fizetés 70 korona. 3. Lehet ha a felvételi napja a leszerelés napjával összeesik. A megszaktítás nélküli katonái és csendőrségi szolgálati idő be lesz számítva. A kérvényt szolgálati uton, melléklet nélkül terjeszse fel 2—3 hónappal szolgálati idejének letelte előtt.

Kovács II. Csak pnyalagos szoldot kap.

V. űrszevető. Szolgálati ügyekben nem adunk felvilágosítást Forduljon kérdésével előljáró szakaszparancsnokához.

V. űrstermer. Minden állami alkalmazásnál be lesz számítva a megszaktítás nélküli katonái és csendőrségi szolgálati idő; egyes törvényhatóságok is beszámítják, ha pedig nem számítják be, úgy a katonai vagy csendőrségi megszaktítás nélküli szolgálati ideje utáni katonai kezgydjára van igénye. Hogy az igényjogosult 12 évi szolgálati ideje részben vagy egészen be lesz beszámítva, az attól függ, hogy a 12 évet megszaktítás nélkül szolgálta-e le. Ha a 12 évet megszaktította, akkor csakis az utolsó megszaktítás nélküli szolgálati idő lesz beszámítva.

K. űrstermer. Felmenő rokonok a szülők, nagyszülők, dédszülők stb.; lemenő rokonok pedig a gyermekek és unokák, dédunokák stb. A többire névze minden felvilágosítást megtalál a szolg. ut. 279. oldalán és a 103. §-ban.

J. Mintán mindegyik fél arra fogadott, hogy 3 dobásra 6—7-et üt, véleményünk szerint nem jöhet számításhoz a a körülmény, hogy M. 7-et ütött N. 6 dobásával szemben. A fogadási feltételeknek ugyanis mindkét fél egyformán eleget tett. Nézetünk szerint tehát mindkét fél egyformán megnyerte a fogadást, vagyis mindegyik megtartja a betétét.

W. Zs. alföldi űrszevető. A munkaszünet fodrásokra névze d. u. 2 óraker kezdődik. Azonban zárt helyiségben, segéd igénybe vétele nélkül személyesen tovább is folytathatja iparát.

HIVATALOS RÉSZ

HONVÉDELMI MINISZTERI RENDELETEK.

Körrendelet.

7526/eln. sz. *Ő császari és aposioli királyi Felsége* folyó évi július hó 16-án Ischiben kelt legfelsőbb elhatározásával a magyar királyi és a magyar királyi horvát-szlavon csendőrség öltözetében és felszerelésében a mellékelt «Átnézet»-ben elősorolt változásokat legkegyelmesebben *jóváhagyani* méltóztatott.

Ezen módosítások azonnal érvénybe lépnek.

A legénységi zubbony, melynek dereka két mell- és egy hátrészből — a tisztai zubbony derekához hasonlóan szabandó, — ezental koroz nélkül készitendő. A készletben levő korozos zubbonyok legkésőbb 1909. év aug. hó 1-ig viselhetők. Megengedtetik egyuttal, hogy a legénység a használatában levő s kifogástalan állapotú korozos zubbonyait az új mintának megfelelőleg saját költségén átalakíttathassa.

Kelt Budapesten, 1907. évi augusztus hó 3-án.

Jekelfalussy Lajos, s. k.

Átnézet.

a m. kir. és a m. kir. horvát-szlavon csendőrség öltözetében és felszerelésében eszközölt változásokról.

1. Rendjelek; azok viselésére való alkalmak.

A) Belföldi rendjelek.

7526/eln. sz. A nagykeresztek szalagjai Legfelsőbb és Fenséges egyéneknek való kihallgatások alkalmával, valamint külön parancsra viselhetnek.

Több nagykeresztek tulajdonosai csak a legmagasabb rend szalagját viselik.

A nagykeresztek csillagjai (a rendjelek 1 osztályai és a középkereszteké) háboruban, teljes disz- és diszöltözethez, továbbá midőn a honvédség vagy a szolgálati (hivatali) állás képviseltekik, a többi rendjelek azonkívül szolgálati bemutatkozások és kivonulások alkalmával okvetlenül viselendők.

A katonai érdemérmek az érdemkeresztek előtt, azonban a katonai érdemkereszt után viselendők.

B) Külföldi rendjelek.

Ezek mindenesetre viselendők:

ünnepélyek alkalmával, a hol a diplomáciai kar hivatalosan képviseltekik (p. o. udvari bál);

továbbá különösen az illető államoké;

idegen uralkodó családok tagjai előtti kivonulások.

illetve azoknál való kihallgatások alkalmával, ezeknek vagy rendkívüli követeiknek egy helyőrségi állomáson

való tartózkodása és az illető államban való szolgálati kiküldetés tartama alatt.

Más alkalmaknál a rendjelek viselése a tulajdonosok belátására bízatik.

Mindezen eddig felemlített alkalmaknál a nagykereszték szolgáinak viselésére nézve az ilyféle belföldi, rendjelek viselését szabályozó határozványok szintén mérvadók.

2. Ruházati czikkek általános minősége.

A mérték után készitendő czikkek az illető egyén testalkatának feleljenek meg, a nélkül azonban, hogy ezáltal a czikkek jellege változást szenvedjen. E mellett azoknak tetszetősebb kiállítása (zubbnyok koroz nélkül) és a szabásnál, a csupán anyagmegtakarítást célzó határozványok figyelmen kívül hagyása is megengedhető. Ide tartozik p. o. az ujjak és a eszmaszáraknak egy darabból való előállítás stb.

3. Diszlfveg; annak kébenen szolgálaton kívül való viselése.

A diszlfveg szolgálaton kívül viselendő:

a legénység által örmestertől lefelé Ő császári és apostoli királyi Felsege születés- és névnapján, valamint szent István király napján, a Legfelsőbb uralkodó ház vagy egy idegen uralkodó család tagjainak az őrs- (különítmény) állomáson való ideiglenes tartózkodása alatt, továbbá ha bármely miniszter vagy államtitkár, nemkülönben a honvédség főparancsnoka, vagy ennek adátusa (helyettese) — a két utóbbi ha legalább az altábornagyi rendfokozatban áll — hivatalos alkalomból ideiglenesen, avagy bármily rendű előjáró szemlevizsga miatt az őrs- (különítmény) állomáson tartózkodik s végre a m. kir. honvédkerületi parancsnokságok által megjelölt állomásokon vasár- és ünnepnapokon délelőtt; hasonló tiszteladás illeti meg a csendőrlégénység részéről a közös hadügyministert, a vezérkar főnökét, a csapatfelügyelőket, valamennyi őrsállomáson, a hadtengerészet parancsnokát és valamely cs. és kir. hajóhad parancsnokát pedig tengerparti őrsállomáson hivatalos alkalomból való ideiglenes tartózkodása alatt;

tisztek, tisztviselők, hadapród-tiszthelyettesek (egyenranguak) s hadapródok által, ha ezt az illem szabályai megkövetelik.

4. Tábori sapka.

A havidíjasok és hadapród-tiszthelyettesek (egyenranguak) a táborban, laktáborban, valamint utazások alkalmával egy a lovassági sapkához hasonló, de az előirt nadrág színének megfelelő sapkát viselhetnek, melyre az előirt sapkán levő róza s a gombok alkalmaztatnak.

5. Szemüvegek.

A legénység örmestertől lefelé a hadapródok (egyenranguak) kivételével, szemüveget (pápaszemet) csak orvosfőnöki indítvány és a csendőrkérelleti (csendőr) parancsnok (főnök) engedélye alapján viselhet, hadapródok és

altisztek, renden és soron kívül a pápaszem helyett az orrcsipetetőt is használhatják.

A havidíjasoknak és a hadapród-tiszthelyetteseknek (egyenranguaknak) a szemüvegek viselésére nincs engedélyre szükségük és azok a pápaszem helyett az orrcsipetetőt és pedig szolgálóban és szolgálaton kívül, — tehát rendben és sorban is — viselhetik.

6. Kesztyűk.

Sötétbarna kesztyű viselése meg van engedve:

havidíjasoknak és hadapród-tiszthelyetteseknek (egyenranguaknak) lovagló pályán, szolgálaton kívüli lovaglásoknál, vasuton, gőzhajón vagy előfogaton való utazásoknál, valamint katonai, illetve honvéd helyőrségi állomásokon kívül való tartózkodás alatt.

Tisztek és csendőr tisztviselők minden alkalommal fehér glacé-kesztyűt is viselhetnek.

7. Kőrköpeny.

A kőrköpeny — a honvédség részére rendszeresített alakban — tisztek és csendőr tisztviselők által vállra vetve, begombolva vagy nyitva, egyedül vagy a közönséges köpeny fölött és pedig szolgálóban vagy szolgálaton kívül — diszöltözetben való kivonulások kivételével — korlátozás nélkül viselhető.

8. Zubbony; annak viselése.

Valamennyi tiszt, tisztviselő és a hadapród-tiszthelyettes (egyenrangu) által a zubbony egyáltalában nem viselhető:

ünnepélyek és hálok alkalmával, színházakban, válogatott társaságokban és nagyobb nyilvános sétatereken a szokásos sétatórák alatt, végre mindazon esetekben, a mikor az illem szempontjából a zubbony viselése meg nem engedhetőnek látszik.

A fő- és székvárosban, valamint a Legfelsőbb udvarlak székhelyén egyáltalában, továbbá más nagyobb helyőrségekben a zubbony viselésére vonatkozólag a honvéd illetve katonai állomásparancsnokságok által tett intézkedések szigorúan betartandók.

9. Fekete fűzős cipők.

A fűzős cipő az összes gyalog vagy kerékpáron kivonuló tiszték (tisztviselők) és hadapród-tiszthelyettesek (egyenranguak) által gyakorlatoknál vagy kivonulásoknál — a melyekre nézve diszöltözet előírva nincs, illetve elrendelve nem lett — viselhető.

10. Lábszárórok (bokakötők).

Az összes tisztek, csendőrtisztviselők és hadapród-tiszthelyettesek (egyenranguak) által gyalog teendő szemle utazásoknál, továbbá kerékpáron egyáltalában — a honvéd gyalogsági tiszték részére rendszeresített alakban — viselhetők.

11. Feketére lakkozott lábbeli.

Tiszteknek és csendőrtisztviselőknek a feketére lakkozott lábbeli (cipő és eszima) viselése meg van engedve:

teljes diszben, diszben (kivéve rendben és sorban) és szolgálaton kívül.

12. Sárczipők (gummiczipők).

Havidijasok által a szabadban, esős vagy havas időben használhatók és pedig szolgálatban — kivonulások kivételével — és szolgálaton kívül.

13. Sarkantyú.

A havidijasok részére a sarkantyuk, levehető gépsarkantyuk gyanánt is használhatók.

14. Szőrmebélés.

A havidijasok dolmányai és köpenyei szőrmebéléssel is elláthatók.

15. Lovassági tisztí nyereg.

A tiszteknek a gyalogtisztí (angol) nyereg helyett — díszkivonulások kivételével — meg van engedve a lovassági tisztí (magyar) nyereg használata.

16. Felsőheveder.

A gyalogtisztí nyeregnél a felsőheveder használata elesik.

17. Alsóheveder.

A gyalogtisztí (angol) nyereghez az eddigelé rendszeresítve volt két alsóheveder helyett 2 egy fekete színű ugynevezett vadászheveder rendszeresítettik.

18. Térképtáska.

Hadapródtiszthelyettesek és járásörmsesterek szolgálati utazások alkalmával térképtáskát viselhetnek; ez a hordcsukorral a karkötőre vagy a derékszíjra lesz beakasztva, és a jobb oldalon viseltetik.

19. Lovassági kardbojt, selyemből.

Ezen kardbojt a gyalogtisztí karddal felszerelt rangosztályba nem sorolt havidijasok (járás- és törzsörmsesterek) részére is rendszeresítettik.

20. Járás- és törzsörmesteri rendfokozati paszományka:
mint az örmesteri, csak hogy ezüsből.

Körrendelet.

90035./20. sz. Egy felmerült esetből kifolyólag a magyar ministertanács a folyó 1907. évi április hó 18-án tartott ülésén hozott határozatával kimondotta, hogy a hivatalsszolgái állásokra jogosító igazolványaik alapján már alkalmazott katonai altisztek sem később megszerzett iskolai bizonyítvány, sem a honvédelmi miniszter részéről kiállítandó hivatalos bizonyítvány által nem nyernek törvényes igényt arra, hogy az iskolai végzettségnek megfelelő hivatalnoki állásra előléptettesenek.

A magyar ministertanács ezen határozata folytán az 1880. évi honvédségi Rendeleti Közlöny 16. számában közzétett s ugyanazon évi június hó 1-én 18249./IV. szám alatt kelt honvédelmi miniszteri rendeletet ezennel hatályon kívül helyezem.

Kelt Budapesten, 1907. évi augusztus hó 1-én.

Jekelfalussy Lajos, s. k.

Körrendelet.

93725/16. sz. A m. kir. belügyminiszter ural egyetértőleg elrendelem, hogy a csendőrségi szolgálati utasítás II. rész 13. §-ában utolsó bekezdésként felvételessék a következő szöveg:

«Sorozások alkalmával a járőrvezető, a katonai és honvéd elnöknél jelentkezni, a polgári elnöknél pedig bemutatkozni köteles».

«Az országgyűlési képviselőválasztásokhoz kirendelt csendőrség parancsnoka, magát a választási elnöknél bemutatni tartozik».

Kelt Budapesten, 1907. évi augusztus 3-án.

Jekelfalussy Lajos, s. k.

SZEMÉLYI ÜGYEK.

Legfelsőbb elhatározások.

Ő császári és apostoli királyi Felsege folyó évi aug. hó 1-én Ischlben kelt legfelsőbb elhatározásával legkegyelmesebben megengedni méltóztatott, hogy:

Glatz Ödön, IV. sz. csendőrkerületbeli hadnagy a bolgár nemzeti katonai érdemrend lovagkeresztjét elfogadhasssa és viselhesse.

Ő császári és apostoli királyi Felsege folyó évi jul. hó 29-én Ischlben kelt legfelsőbb elhatározásával:

Deák József, V. sz.,

Ugray Lőrincz,

Tóth Ferencz,

Béres Ferencz és

Antalfi József, VI. sz. csendőrkerületbeli járásörmsestereknek hosszú és kötelességű szolgálataikért a koronás ezüst érdemkeresztet legkegyelmesebben adományozni méltóztatott.

Okiratilag megdicsértett:

a m. kir. I. sz. csendőrkerületbeli parancsnokság részéről:

Barna Mihály őrsvezető balavásári őrsparancsnoknak — a marosvásárhelyi szárny állományából — egy csendőrnök a vízbefulástól való megmentésénél tanúsított elszánt férfias magatartásáért és bátorságáért.

Nyilvánosan megdicsértettek:

a m. kir. IV. sz. csendőrkerületi parancsnokság részéről:

Szabó Antal, Balogh Miklós és Szemere Gergely VII. sz. csendőrkerületbeli tőrszermesterek, a IV. sz., csendőrkerületi parancsnokságnál volt alkalmaztatásukban kifejtett eredményes tevékenységükért, a VIII. sz. csendőrkerületi parancsnoksághoz történt áthelyeztetésük alkalmából.

Kinevezettek:

1907. évi augusztus hó 1-vel:

Kovács Sándor, (1. rangszámmal) az V., *Somogyi István*, (2. rgsz.) a IV., *Rácz István*, (3. rgsz.) a III., *Rakolcsa József*, (4. rgsz.) a II., *Imre Dénes*, (5. rgsz.) a VII., *Péter József*, (6. rgsz.) az I., *Walther Győző*, (7. rgsz.) a II. csendőrkerület állományába tartozó őrmesterek, *jávőrőrmesterek*ek.

Előléptettek:

1907. évi augusztus hó 1-ével:

Csala Ferencz, Pukulár János, I. Farkas János, Bobán István, Bluzsánik András, Símokor István, Csaba Ákos, Jászfalvi Sámuel, Varga György, Valtai Lajos, Molnár Henrik és Zatykó József, III. sz. csendőrkerületbeli őrsvezetők, *címzetes őrmesterek*ek; továbbá:

Kosztán Márton, Lukács József és Csizsár István, III. sz. csendőrkerületbeli ez. őrsvezető, másodaltisztek, valóságos őrsvezetők.

Házasságra lépett:

Prileszi Prileszky Gyula, III. sz. csendőrkerületbeli ez. őrmester, *Gerő Karolinával*, 1907. július hó 22-én Monoron.

PÁLYÁZATOK.

Egy kezelési gyakornoki állás a soproni pénzügyigazgatóságánál. Segélydíj 600 korona. Magyar nyelv szóban és írásban. Négy középiskolai osztály. Kérvények a soproni pénzügyigazgatósághoz 1907. évi szept. hó 21-ig.

Egy-egy írni állás a nagyborosnyói szolgabírói kirendeltségnél és a főszolgabírói hivatalnál Nagyajtán. Fizetés 1400 korona. Lakpénz 300 korona. Magyar nyelv szóban és írásban. Négy középiskolai osztály. Kérvények Háromszékmegye alispánjához 1907. évi szeptember hó 20-ig.

Egy utmesteri állás Dolhán Máramaros vármegyében. Fizetés 1000 korona. Lakpénz 200 korona. Utátlány 410 korona. Magyar nyelv szóban és írásban. Egy évig ideiglenes alkalmazás. Utmesteri tanfolyam végzése vagy vizsga letétele. Kérvények Máramaros vármegye alispánjához 1907. évi szeptember hó 5-ig.

Két szolgai állás a Magyar Nemzeti Múzeumnál. Fizetés 700 korona. Lakpénz 300 korona. Ruhailletmény 100 korona. Magyar nyelv szóban és írásban. Egy idegen nyelv tudása és valamely iparágban való jártasság.

Több nyelv ismerete előnyt nyújt. Vallás- és közoktatásügyi miniszterhez címzett kérvények a Magyar Nemzeti Múzeum igazgatóságához 1907. évi szept. hó 15-ig.

Hat rendőri állás Pécs városánál. Fizetés 600 kor. Lakpénz 100 korona. Természetbeni ruházat. Magyar nyelv szóban és írásban. Egy évi próbaszolgálat. Pécs város polgármesteréhez címzett kérvények a város rendőrfőkapitányához 1907. évi szeptember hó 11-ig.

Egy hivatalszolgai állás a homonnai adóhivatalnál. Fizetés pótlékkal 600 korona. Lakpénz pótlékkal 160 korona. Ruhailletmény 60 korona. Magyar nyelv szóban és írásban. Egy évi ideiglenes alkalmazás. Kérvények a sátoraljaúj helyi pénzügyigazgatósághoz 1907. évi szeptember hó 12-ig.

Egy irodasegéd-tisztai állás a sátoraljaúj helyi kultur-mérnöki hivatalnál. Fizetés pótlékkal 1400 kor. Lakpénz 360 korona. Magyar nyelv szóban és írásban. Hat havi előzetes gyakorlat a kezelési szakban. Négy középiskolai osztály. Az alkalmazás ideiglenes. A földmívelésügyi miniszterhez címzett kérvények a sátoraljaúj helyi kultur-mérnöki hivatalhoz 1907. évi szept. hó 15-ig.

Egy hivatalszolgai állás a székelgyudvarhelyi törvényszéknél. Fizetés pótlékkal 600 kor. Lakpénz 180 kor. Ruhailletmény 100 korona. Magyar nyelv szóban és írásban. Kérvények a székelgyudvarhelyi törvényszék elnökéhez 1907. évi szeptember hó 25-ig.

Egy könyvművelési állás a földmívelésügyi miniszteriumnál. Fizetés pótlékkal 1000 korona. Lakpénz pótlékkal 300 korona. Ruhailletmény 100 korona. Hat havi ideiglenes alkalmazás. Magyar nyelv szóban és írásban. Számolás. Egy évi könyvművelési gyakorlat. A földmívelésügyi miniszterhez címzett kérvények 1907. évi szept. hó 12-ig.

Egy hivatalszolgai állás a budapesti tudományegyetemen. Kezdőfizetés pótlékkal 700 korona. Lakpénz 300 korona. Ruhailletmény 100 korona. Magyar nyelv szóban és írásban. Számolás. Az alkalmazás ideiglenes. Kérvények a budapesti tudományegyetem rectorához 1907. évi szeptember hó 12-ig.

Két irodakezelési gyakornoki állás földmívelésügyi miniszteriumnál. Fizetés 600 korona. Magyar nyelv szóban és írásban. Előzetes hat havi gyakorlat. Négy középiskolai osztály. Ideiglenes alkalmazás. Kérvények a földmívelésügyi miniszterhez 1907. évi szept. 15-ig.

Egy irodasegéd-tisztai állás az északi folyammérnöki hivatalnál. Fizetés pótlékkal 1400 korona. Lakpénz 360 korona. Magyar és horvát nyelv szóban és írásban. Előzetes hat havi gyakorlat. Négy középiskolai osztály. Véglegesítés hat havi szolgálat után. A földmívelésügyi miniszterhez címzett kérvények az északi folyammérnöki hivatalhoz 1907. évi szeptember hó 15-ig.

Egy hivatalszolgai állás az igali járásbírósnál. Fizetés pótlékkal 600 korona. Lakpénz pótlékkal 160 korona. Ruhailletmény 100 korona. Magyar nyelv szóban és írásban. Kérvények a kaposvári törvényszék elnökéhez 1907. évi szeptember hó 14-ig.